

Yrittäjyyspolku / Lieto

Päivittänyt lehtori Juha Heikkilä 11.8.2024

Luokka-asteet 1-2

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Koulutyössä oppilaat saavat monimuotoisia tilaisuuksia oppia työskentelemään yksin ja yhdessä toisten kanssa. Heitä ohjataan harjoittelemaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä, omien ideoiden sovittamista yhteen toisten kanssa sekä ikäkaudelle sopivaa vastuunkantoa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan uusia asioita ja miettimään, missä itse on erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona. Heitä rohkaistaan toimimaan uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Oppilaita opastetaan tutustumaan eri ammatteihin koulussa ja koulun ulkopuolella ja ymmärtämään niiden ja yleensä työn merkitys yhteiskunnassa, erityisesti perheiden arjen ja toimeentulon kannalta. Yhteistyö huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa työskentelyä.

Toteutusmahdollisuuksia:

- keskustelut toiveammateista
- piirrokset toiveammateista
- kauppaleikki
- kutsutaan oppilaiden huoltajia kertomaan omasta työstään/ yritystoiminnasta
- tutustutaan koulun lähialueen yrityksiin

Luokka-asteet 3-6

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään. Heitä rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden oppia vastavuoroisuutta, neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilaita rohkaistaan tuomaan vapaa-ajalla oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille. Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammattiteistä ja toisten hyväksi toimimisesta. Tällaista voi olla esimerkiksi koulun sisäinen työharjoittelu, yhteistyöhankkeet lähellä toimivien yritysten ja järjestöjen kanssa, kummitoiminta sekä vertaissovittelu tai tukioppilaana toimiminen. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.

Toteutusmahdollisuuksia:

- yhteiskuntaopin (luokka-asteet 4-6) talouselämään liittyvät sisällöt
- ruokala-TET (ainakin luokka-asteilla 5-6 toimiva käytäntö; tarkempaa tietoa Ilmaristen koulusta)

- oppilaskuntatyö
- kutsutaan oppilaiden huoltajia kertomaan omasta työstään/ yritystoiminnasta
- tutustutaan koulun lähialueen yrityksiin
- toteutetaan koulun sisäisen yrittäjyyden puitteissa esim. discoja, myyjäisiä ja muita tapahtumia. Oleellista se että tapahtumissa on mukana talouden näkökulma (markkinointi, budjetointi jne.)
- yhteistyö lietolaisten yritysten kanssa: <https://www.yrittajat.fi/paikallisyhdistykset/liedon-yrittajat/>
- yhteistyö Liedon 4H-yhdistyksen kanssa(luokka-asteelle 6 yhdistyksen 4H-yrittäjyysinfo)
- Yrityskylä-vierailut luokka-asteelle 6 (Liedon kunnanhallituksen päätös)

Luokka-asteet 7-9

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Opetuksessa edistetään oppilaiden kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa. Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Huolehditaan siitä, että viimeistään tässä vaiheessa oppilaat saavat kokemuksia työelämästä ja yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Koulutyöhön sisältyy toimintamuotoja, joissa tarjoutuu tilaisuus oppia tuntemaan erilaisia ammatteja ja työaloja sekä yritystoimintaa. Tällaisia ovat mm. työelämään tutustumisjaksot, koulussa vierailevien henkilöiden kanssa käytävät keskustelut, vierailut yrityksissä ja erilaisissa organisaatioissa sekä harjoitusyritystoiminta ja vapaaehtoistyö. Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään työ sisukkaasti loppuun. Näin oppilaat saavat tilaisuuksia oppia oman kokemuksensa kautta työn, yrittäjämäisen toimintatavan sekä yrittäjyyden merkityksen yhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opastetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista. Heitä rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Toteutusmahdollisuuksia:

- useiden oppiaineiden taloudenhallintaan tähtäävä integraatio(yhteiskuntaoppi, matematiikka, opinto-ohjaus, kotitalous)
- yhteiskuntaopin talouselämään ja yrittäjyyteen liittyvät sisällöt
- yrittäjyyteen liittyvien valinnaiskursseiden tarjoaminen
- yhteistyö Liedon Yrittäjien kanssa: <https://www.yrittajat.fi/paikallisyhdistykset/liedon-yrittajat/>
- yhteistyö paikallisten 4H-yhdistysten kanssa ja tutustuminen 4H-yrittäjyyteen

- Työelämään tutustumisviikot yläkoulussa
- yritysvierailut
- yrittäjävierailut
- yhdeksäsluokkalaisten osallistuminen valtakunnalliseen taloustaitokilpiluun
- oppilaskuntatoiminta
- sosiaalisen median mukanaan tuomat mahdollisuudet
- Elävä kirjasto-hanke
- yhteistyö pankkien kanssa
- yrittäjän päivän (5.9) ympärille rakentuvat teemat
- Yrityskylä-vierailut luokka-asteelle 9. (Liedon kunnanhallituksen päätös)
- Pörssilähettiläs-vierailut(www.porssisaatio.fi)
- Budjettihiiren vierailut(<https://budjettihiiri.fi/>)

Lukio

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä(LOPS 2015)

Aihekokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden tahtoa ja taitoa toimia aktiivisina kansalaisina sekä lisätä heidän työn, työelämän ja yrittäjyyden tuntemustaan. Aihekokonaisuus antaa opiskelijoille oppimiskokemuksia, jotka kannustavat aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ja tietoperustaiseen kriittisyyteen. Osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat aihekokonaisuuden keskeistä sisältöä. Tavoitteena on, että opiskelija - ymmärtää kansalaisyhteiskunnan, yritysten ja julkisen vallan toimintaperiaatteita, analysoi yhteiskunnallisia kysymyksiä ja laajentaa työelämän tuntemustaan - ymmärtää työelämän ja yrittäjyyden lähtökohtia sekä perehtyy yrittäjyyden ja työn tekemisen eri muotoihin, talouden toimintaperiaatteisiin ja tulevaisuuden näkyymiin - saa kokemuksia toimijuudesta kansalaisyhteiskunnassa sekä työ- ja yritys-elämässä sekä löytää omia kiinnostuksen kohteita, toimintatapoja ja -kanavia - kehittää ja käyttää kansalaisyhteiskunnan sekä työelämän edellyttämiä taitojaan, kuten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja - osaa käyttää sananvapauttaan sekä analysoida ajankohtaisten esimerkkien valossa vastuullisen sananvapauden rajoja - harjaantuu suunnittelemaan omaa toimintaansa, oppii ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä ottamaan kohtuullisia riskejä ja kestämaan myös epäonnistumista ja pettymyksiä - rohkaistuu ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä - tunnistaa omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä osaa tehdä opintoihin ja työhön liittyvät valintansa harkiten. Aihekokonaisuuden toteuttamista tukevia opiskeluympäristöjä kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden sekä muiden toimijoiden, kuten erilaisten järjestöjen ja yritysten kanssa. Lähidemokratia, media eri muodoissaan sekä nuorten toimintaryhmät tarjoavat väyliä aktiiviseen kansalaisuuteen. Elinkeino- ja työelämän sekä yrittäjyyden tuntemusta opiskelijat rakentavat perehtymällä näihin elämänalueisiin käytännössä ja erilaisten tietolähteiden avulla. Harjoitusyritystoiminta sekä yritysten, korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa tehtävät yhteiset projektit voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Työelämävalmiudet(LOPS 2019)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista jatkuvasti muuttuva työelämä häneltä edellyttää. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestäväen tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Oppilaitos luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektovat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti. Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa oppilaitoksen toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia oppilaitoksen ja työelämän sekä oppilaitoksen, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava oppilaitoksen ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana. Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi. Oppilaitos linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Toteutusmahdollisuuksia:

Liedon lukio on tiiviisti mukana Innovaatiokampus-toiminnassa. Liedon Innovaatiokampus tavoittelee uudenlaista yritysten kilpailukykyä, yksilöiden hyvinvointia ja kuntien elinvoimaa edistävää toimintamallia. Siinä ”törmäytetään” keskenään toimijoita, vanhojen toimintamallien hyviä puolia, uusia ideoita ja nykyisiä liiketoimintamahdollisuuksia – esimerkiksi vihreän siirtymän osa-alueelta. Liedossa toimii jo paljon yrityksiä ja oppilaitoksia, joilla on omaan toimialaansa kohdistuvia merkittäviä innovaatioita ja kilpailuetuja. Myös Liedon lukio osallistuu Liedon Innovaatiokampuksen toimintaan kasvattaen vähitellen rooliaan yhtenä kampuksen toimijoista. Liedon lukio osallistuu kampuustoimintaan erityisesti tarjoamalla opiskelijoilleen yrittäjyyskurssin yhteistyössä Lieto-opiston kanssa sekä MOOCY-kurssin nuoren yrittäjän somekuvan luomisesta. Myös kansainvälisyyslinja on mukana kampuksen toiminnassa kansainvälisen tiimityöskentelyn ja projektijohtamisen muodossa. Yhteistyö kampuksen toimijoiden kanssa kehittyy ja laajenee kampuksen vakiinnuttaessa muotonsa. Näin kytketään kansainvälisyysosaamista ja yrittäjyyttä yhteen eri koulutusorganisaatioiden, kuten yliopiston, kauppakorkeakoulun ja ammattikorkeakoulun, kanssa. Nämä toteutukset luetaan hyväksi lukiolaisen opintoihin.

Yrittäjyyskasvatus Lieto

[Linkityksiä interaktiivisiin materiaaleihin.](#)

Luokka-aste 1

<https://nuortennyt.fi/palvelu/meidan-perheemme/>

Luokka-asteet 3-6

<https://nuortennyt.fi/palvelu/meidan-perheemme/>

<https://nuortennyt.fi/palvelu/meidan-yhteiskuntamme/>

<https://nuortennyt.fi/palvelu/yrityssankari/>

<https://h5p.org/h5p/embed/649225>

Luokka-aste 6

<https://nuortennyt.fi/palvelu/yrityskyla-alakoulu/>

Luokka-asteet 7-9

<https://nuortennyt.fi/palvelu/duunikoutsit/>

<https://nuortennyt.fi/palvelu/vuosi-yrittajana-ylakoulu/>

<https://nuortenakatemia.fi/materiaalit/tarkkafyrkka-materiaalit/>

<https://www.thinglink.com/card/1732434337539817958> +

<https://www.thinglink.com/video-card/1747666244657480357>

Luokka-aste 8

<https://nuortennyt.fi/palvelu/taloussankari/>

Luokka-aste 9

<https://nuortennyt.fi/palvelu/yrityskyla-ylakoulu/>